

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว
เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

Characteristics of School Administrators in 4.0 Era in the Lom Kao Nam Nao
Khao Kho Consortium under the Secondary Educational Service Area Office
Phetchabun

วิภาวี ภูมิประเทศ¹, จารุวรรณ นาดัน²

Wiparwee Pummipratet¹, Jaruwat Natun²

Corresponding Author E-mail: Wiparwee.p@psru.ac.th

Received: 2023-02-28; Revised: 2023-03-21; Accepted: 2023-03-24

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ขอบเขตด้านตัวแปรได้จากการสังเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านสติปัญญาความสามารถ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และด้านผู้นำทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 162 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน และครู ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากจำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้นำทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านสติปัญญาความสามารถ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0

¹ นักศึกษาลัทธิครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Pibulsongkram Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² Advisor, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research was to study the characteristics of school administrators in the 4.0 era of school administrators in Lom Kao Nam Nao Khao Kho consortium under the Secondary Educational Service Area Office Phetchabun, conceptual framework was based on the synthesis of the characteristics of the 4.0 era school administrators which was consisted of five characteristics. There five were creativity, vision, intellectual ability, the ability to use technology and academic leadership. The sample group were school administrators and teachers who belonging to the Secondary Educational Service Area Office Phetchabun, with a total of 162 people, including fire school administrators who were purposive sampling and 157 teachers who were simple random sampling. The research instrumentsk used for information collection was a hearing based on and the reliability was 0.98. The statistics used in data analysis were mean and standard deviation. The research were as follows:

The characteristics of 4.0 era of school administrators in the Lom Kao Nam Nao Khao Kho consortium under the Secondary Educational Service Area Office Phetchabun showed that the highest average level was in academic leadership, followed by vision, intellectual ability respectively. The ability to use technology and creativity had the lowest average level.

Keywords: Characteristics of School Administrators in 4.0 era

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์ โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลกระทบทั้งในระดับชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดการศึกษาของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาดำเนินการภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 รัฐบาลของประเทศไทยจึงได้สร้างโมเดลใหม่ขึ้นมาที่เรียกว่า ประเทศไทย 4.0 โดยมีเป้าหมายเพื่อมุ่งสู่ประเทศแห่งการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยเทคโนโลยี เพื่อความทัดเทียมนานาชาติ (จรัสพงศ์ คลังกรณ์. 2561: 84) ซึ่งการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (โกเมศ แดงทองดี. 2560: 2)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมีแผนการศึกษาแห่งชาติ มีเป้าหมายด้านผู้เรียน คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 76) การจัดการศึกษาในยุคแห่งการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา และการพัฒนาเทคโนโลยียังทำให้เกิดเครื่องมือที่หลากหลายในการเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศ หรือเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลนี้ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ในยุคนี้การเตรียมบุคลากรและตัวองค์กรจึงมีความจำเป็นอย่างมาก (ดวงพร รุ่งเรืองศรี. 2561: 106)

สถานการณ์ของโลกยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและประชากรโลกหลายด้าน ทำให้ทุกองค์กรได้รับผลกระทบไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันหรือที่เรียกว่าผู้บริหารในยุค 4.0 จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองและการปรับเปลี่ยนองค์กรครั้งใหญ่ นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าการศึกษาจะไปทิศทางใดจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง (อมรรัตน์ เตชะนอก. 2563: 372) โดยในบริบทการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันมีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบการศึกษาของชาติ รวมทั้งเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะมีการกำหนดนโยบายใหม่เพื่อแก้ปัญหาการศึกษาของชาติ หลายครั้งมีการยกเลิกโครงการเดิมและจัดทำโครงการใหม่ เป็นการแก้ปัญหาการศึกษาโดยขาดความเข้าใจในภาพรวม (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2559: 2) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันดี มีความรู้

ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทาง การศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การศึกษาให้บรรลุผล (บวร เทสารินทร์. 2560: ออนไลน์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาในยุค 4.0 โดยมีโมเดล การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้วยรูปแบบ SPM 4.0 ในด้าน ผู้บริหารคุณภาพ (Quality School Director) ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาบริหารจัดการศึกษาและดำเนินการให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มุ่งมั่นในการจัดการการศึกษาที่สมบูรณ์แบบ โดยมุ่งสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. 2564: 225)

จากที่กล่าวมาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 จึงควรมีคุณลักษณะเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำผลจาก คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ไปพัฒนาและปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0

กุลจิรา รักชนกร (2563: 215) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ประกอบด้วย คุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ หมายถึง การแสดงออกผู้บริหารที่มีความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรม บรรยาภาศ และ บริบทต่าง ๆ ของผู้บริหาร 2) การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง การแสดงออกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการกำหนดและ สร้างภาพอนาคต อันประกอบด้วยการสร้างวิสัยทัศน์นำไปสู่การปฏิบัติจริง มีการสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ทุกคนใน องค์กรได้รับทราบโดยทั่วถึงกันและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร มีความมั่นใจในตนเอง มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้ สำเร็จ มีความอดทนอดกลั้นและเพียรพยายาม มีความรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา สร้างแรงบันดาลใจให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาสม่ำเสมอ เอาใจใส่อย่างดีต่อการบริหารสถานศึกษา 3) การมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การแสดงออกของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์และ สร้างเครือข่าย และความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 4) ความสัมพันธ์กับงาน หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารงานโดยเน้นคุณภาพ การมองภาพการบริหารแบบองค์รวม การทำงานโดยใช้ รูปแบบบูรณาการและการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานได้อย่างมีคุณภาพ และ 5) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะในการบริหารงานโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ สู่ องค์กร การผสมผสานเทคโนโลยีและนวัตกรรม นำสู่เป้าหมาย ความท้าทายและการคิดอย่างจินตนาการ รอบรู้สถานการณ์ได้ เป็นอย่างดี

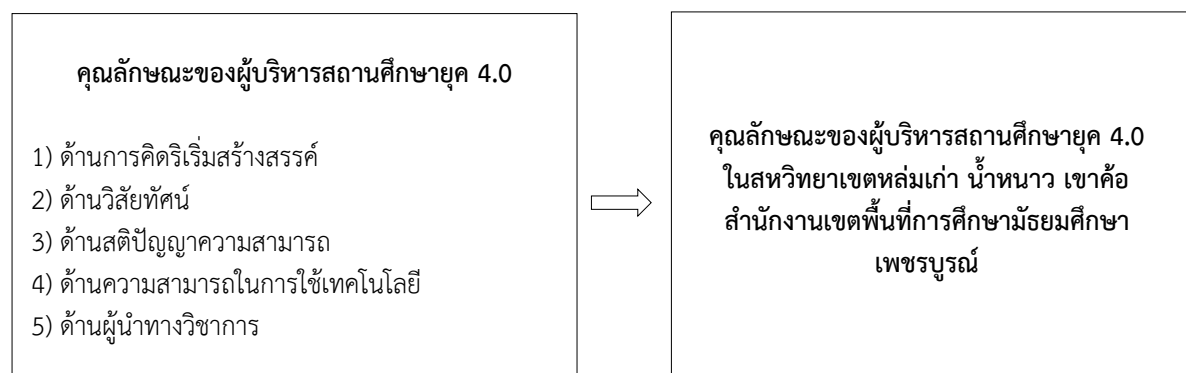
ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ, และจำรัส แจ่มจันทร์ (2563: 557) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ประกอบด้วยความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นนักคิด นักพัฒนา มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง บริหารงานแบบประชาธิปไตย รับผิดชอบต่อผู้อื่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา กับบุคลากรในองค์กร และพัฒนา สถานศึกษาโดยใช้นวัตกรรมใหม่ คำนึงถึงการบรรลุผลในวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเป็นหลัก

จิรภัทร มูลเมืองแสน, และสุชุมวิทย์ ไสยโสภณ (2564 : 392) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตาม นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ นำมา แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตอบสนองนโยบายการศึกษา มีวิสัยทัศน์ใน การกำหนดทิศทางขององค์กร ทำให้องค์กรมีการจัดการศึกษาที่ชัดเจนในระยะยาว และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ แสวงหาและเรียนรู้ ได้จากประสบการณ์จริงได้ และ 2) ผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความเป็นผู้นำทางวิชาการและสามารถส่งเสริมให้ครูและ

บุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของชาติและหลักการจัดการเรียนรู้ สามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถมุ่งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ โดยการสังเคราะห์ตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 จาก สาริศา เจนเขว่า, และเสวียน เจนเขว่า (2560: 275), อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ (2560: 230), คมคาย น้อยสิทธิ์ (2561: 55), สุบัน มุขธระโกษา, ศศิธรดา แผงไทย, และเอกอนันต์ สมบัติสกุลกิจ (2561: 457), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ 4 กลุ่มที่ 2 (2562: 55), ทิพวรรณ ล้วนประสิทธิ์สกุล (2562: 127), กุลจิรา รักษนคร (2563ก: 215), ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ, และจำรัส แจ่มจันทร์ (2563: 557), วิชรพงษ์ สอนมณี, และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2563: 50) และ จิรภัทร มูลเมืองแสน, และสุชุมวิทย์ ไสยโสภณ (2564: 392) สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ โดยมีผลการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 273 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครู จำนวน 268 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. 2564)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 162 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan. 1986: 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 43) ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครู จำนวน 157 คน ได้มาจากการเทียบสัดส่วนตามจำนวนครู และการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating scale) ให้เลือกตอบได้ 5 ระดับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) ด้านวิสัยทัศน์ 3) ด้านสติปัญญาความสามารถ 4) ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ 5) ด้านผู้นำทางวิชาการ นำแบบสอบถามเสนอเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งนำแบบสอบถามไปแจกผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยส่งและรับคืนด้วยตนเอง ทางออนไลน์ผ่าน Google Form และทางไปรษณีย์

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1 - 6

ตารางที่ 1 แสดงผลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0	n = 162		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.35	0.45	มาก	5
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.46	0.63	มาก	2
3. ด้านสติปัญญาความสามารถ	4.45	0.63	มาก	3
4. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	4.43	0.60	มาก	4
5. ด้านผู้นำทางวิชาการ	4.50	0.54	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.44	0.52	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.44, S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก คือ ด้านผู้นำทาง

วิชาการ ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.45)

ตารางที่ 2 แสดงผลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	n = 162		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ	4.23	0.42	มาก	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	4.41	0.67	มาก	2
3. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม	4.42	0.66	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.35	0.45	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.66) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.67) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.42)

ตารางที่ 3 แสดงผลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านวิสัยทัศน์

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านวิสัยทัศน์	n = 162		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.50	0.72	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.50	0.68	มาก	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางการปฏิบัติวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.45	0.71	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก	4.48	0.63	มาก	3
5. ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพของสถานศึกษา (SWOT)	4.36	0.70	มาก	7
6. ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบร่วมกัน	4.44	0.69	มาก	6
7. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมอภิปรายกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาร่วมกัน	4.48	0.64	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.46	0.63	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านวิสัยทัศน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.68) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหาร

สถานศึกษาวางแผนในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์สถานภาพของสถานศึกษา (SWOT) ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.70)

ตารางที่ 4 แสดงผลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านสติปัญญาความสามารถ

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านสติปัญญาความสามารถ	n = 162		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความรู้ความสามารถ	4.56	0.65	มากที่สุด	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.43	0.68	มาก	8
3. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.49	0.66	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.45	0.72	มาก	6
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.33	0.75	มาก	10
6. ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.42	0.68	มาก	9
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นนักพัฒนาและนักวิจัยแสวงหาความรู้	4.31	0.73	มาก	11
8. ผู้บริหารสถานศึกษาปรับปรุงงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.44	0.69	มาก	7
9. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนอย่างมีศีลธรรม	4.47	0.67	มาก	5
10. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี	4.52	0.66	มากที่สุด	3
11. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.57	0.64	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.46	0.63	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านสติปัญญาความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.64) ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.65) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นนักพัฒนาและนักวิจัยแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.73)

ตารางที่ 5 แสดงผลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	n = 162		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.42	0.64	มาก	4
2. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรม	4.40	0.64	มาก	6
3. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเป็นหมวดหมู่	4.41	0.64	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเรียกใช้ข้อมูล	4.43	0.65	มาก	3
5. ผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา	4.47	0.63	มาก	1
6. ผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา	4.44	0.63	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.43	0.60	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขต หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 6 แสดงผลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านผู้นำทางวิชาการ

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านผู้นำทางวิชาการ	n = 162		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.51	0.61	มากที่สุด	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานตามกรอบงานวิชาการ	4.48	0.62	มาก	7
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ใหม่ในงานวิชาการ	4.48	0.68	มาก	8
4. ผู้บริหารสถานศึกษาค้นคว้าวิจัยทางการบริหารการศึกษา	4.43	0.65	มาก	9
5. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.56	0.62	มากที่สุด	1
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างและพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.49	0.65	มาก	6
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.53	0.61	มากที่สุด	3
8. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.54	0.64	มากที่สุด	2
9. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการบริการวิชาการแก่สังคม	4.53	0.61	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย	4.50	0.54	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ด้านผู้นำทางวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.62) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาค้นคว้าวิจัยทางการบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถด้านพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่บ่งบอกและแสดงออกถึงคุณลักษณะที่ถูกต้องเหมาะสม มีการปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในงานบริหารเป็นอย่างดี บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เป็นผู้นำทั้งในงานวิชาการและงานด้านอื่น ๆ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมและแก้ไขปัญหาตามบริบทของสถานศึกษา พัฒนาตนเองและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ริเริ่มพัฒนา

รวมถึงการมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษาให้ก้าวทันยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ ทาฟฟ์ (Taff. 1998: 2,486) ได้ศึกษาบทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารและความสำเร็จของสถานศึกษา พบว่า บทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการประสบความสำเร็จของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กนกวรรณ ดอนสมจิตร, และอุสา พรหมทา (2564: 493) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อีกทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัชฎาภรณ์ ทิพย์กาญจน์รัตน์, และเตือนใจ ดลประสิทธิ์ (2563: 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะผู้บริหารยุค 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ในรายด้าน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารยุค 4.0 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ด้านผู้นำทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาทั้งในด้านหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน และด้านการจัดการสื่อและเทคโนโลยี พัฒนาการตนเองรวมถึงพัฒนาและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนานวัตกรรม สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และให้บริการวิชาการแก่สังคม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทศวรรษ เกิดดี, และธดา สิทธิธาดา (2565: 1,370) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ มีการสร้างสรรค์สื่อ มีการสื่อสาร และการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เป็นระบบ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ, ดร.ณิ ปัญจรัตน์กร, และอุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ (2563: 55) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความทุ่มเทในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาด้านผู้นำทางวิชาการในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านวิชาการตามกรอบงานวิชาการให้สอดคล้องกับสถานการณ์การศึกษาในปัจจุบัน ที่ต้องมีการส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพความแตกต่างและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักมีการประเมินผลที่หลากหลาย พัฒนาหลักสูตรเน้นที่ตัวผู้เรียนมากกว่าตัวเนื้อหา เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพและเกิดการเรียนรู้สูงสุด และมีการใช้วิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 4 มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 6) และสอดคล้องกับแนวคิดของ อิซุมิ (Izumi. 2002: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสาเหตุแห่งความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนเหล่านี้จะให้ความสำคัญกับวิธีการสอน หลักสูตร การพัฒนาครู ระเบียบวินัย และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน หลักสูตรมีส่วนสำคัญในการกำหนดผลการเรียนของนักเรียน

ในขณะเดียวกันด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษากำลังอยู่ในช่วงของการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ศึกษาการสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรพัฒนาให้ทันต่อยุคที่การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กนกวรรณ ดอนสมจิตร, และอุสา พรหมทา (2564: 501) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า คุณลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์ สภาพทั่วไปมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ที่สุด แสดงให้เห็นว่าควรจะต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณินันท์ กิจวิธิ (2561: 36) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคิด สร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาด้านการคิดสร้างสรรค์ในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหาร การเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการก้าวทันการเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ซึ่งคุณลักษณะทุกด้านถือว่ามีความสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาในทุกด้านไปพร้อมกันอยู่เสมอ โดยการพัฒนาคุณลักษณะด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีศักยภาพที่จะสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนได้ เพราะสถานการณ์ โลกและสถานการณ์การศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นการปรับตัวให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงนี้ การอยู่ในกรอบความคิดแบบเดิม ๆ อาจทำให้การบริหารงานไม่ประสบผลสำเร็จเหมาะสมกับการศึกษายุคใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเริ่มจากการคิดที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กุลจิรา รักษนคร (2563: 343) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีอิทธิพลต่อ การบริหารจัดการองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมาก การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคใหม่จึงมี ความสำคัญ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้คุณลักษณะของผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนไปในทางที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พัฒนาระบบการศึกษา แสวงหาวิธีการ ทักษะกระบวนการ ศักยภาพและความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนา ตนเองในด้านต่าง ๆ ที่สามารถสนองตอบโจทย์ตามความคาดหวังของสังคม เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมี องค์ประกอบ คือ การเป็นผู้คนที่พึงประสงค์ การมีวิสัยทัศน์ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับงาน และความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทศวรรษ เกิดตั้ง, และธดา สิทธิธาดา (2565: 1,370) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 จากการศึกษา พบว่า การบริหารงานด้าน วิชาการเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ มีการสร้างสรรค์สื่อ มีการสื่อสาร และการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เป็น ระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารยุค 4.0 ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า ในภาพรวมคุณลักษณะที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ คุณลักษณะด้านการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ได้รับรู้และเข้าใจใน ความสำคัญของคุณลักษณะด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไปในทิศทางเดียวกัน อาจมีการจัดอบรม สัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม พัฒนาการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาการสร้างหรือต่อยอดนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา และพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารยุค 4.0 กับประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษา ของสถานศึกษา

2.2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสหวิทยาเขตหล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เท่านั้น ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยความ คิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบความคิดเห็นใน ภาพรวมที่กว้างขึ้น

2.3 การศึกษาครั้งต่อไป อาจปรับเปลี่ยนตัวแปรในการศึกษา เช่น ศึกษาภาวะผู้นำหรือแรงจูงใจ เป็นต้น หรือ หากมีขอบเขตระยะเวลาพอควรเพิ่มเครื่องมือในการเก็บรวบรวมเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ หลากหลายหรือเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ดอนสมจิตร, และอรสา พรหมทา. (2564). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 8(1): 491 - 506.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด.
- กุลจิรา รักชนกร. (2563ก). การศึกษากรอบแนวคิดของผู้บริหารมืออาชีพยุคการศึกษา 4.0. Journal of Modern Learning Development, 5(4): 206 - 217.
- _____. (2563ข). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. Journal of Modern Learning Development, 5(3): 328 - 344.
- โกเมศ แดงทองดี. (2560). การศึกษาในยุค Thailand 4.0. วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง, 1(1): 1 - 6.
- กนิงนิตย์ กิจวิจิ. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ, 5(1): 33 - 40.
- คมคาย น้อยสิทธิ์. (2561). ผู้บริหารยุคการศึกษา 4.0. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46(4): 40 - 57.
- จรัสพงศ์ คลังกรณ์. (2561). แนวทางเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในเรื่องโมเดล ไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(1): 80 - 87.
- จิรภัทร มูลเมืองแสน, และสุชมวิทย์ ไสยโสณ. (2564). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา, 10(2): 387 - 399.
- ดวงพร รุ่งเรืองศรี. (2561). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 7(1): 106 - 149.
- ทศวรรษ เกิดดี, และธดา สิทธิธาดา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 Graduate School Conference 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2665 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ทิพวรรณ ล้วนประสิทธิ์สกุล. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บวร เทศารินทร์. (2560). ผู้บริหารโรงเรียน 4.0 พลังขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565, จาก <http://drborworn.com/articleDetail.asp?id=2513>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ, และจรัส แจ่มจันทร์. (2563). การบริหารการศึกษา...ไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 6(2): 550 - 558.
- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ, ดร.ณิ ปญจรัตน์, และอดุมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ. (2563). คุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความทุ่มเทในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษายุคประเทศไทย 4.0. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 11(1): 48 - 59.
- รัชฎาภรณ์ ทิพย์กาญจน์รัตน์, และเตือนใจ ดลประสิทธิ์. (2563). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วารสารการวิจัยทางการบริหารการพัฒนา, 10(3): 118 - 126.
- วัชรพงษ์ สอนมณี, และคันสนีย์ จะสุวรรณ. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 10(1): 42 - 52.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2559). เปิดมุมมองปัญหาการศึกษาไทยสู่แนวทางการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 3(2): 2 - 8.

- สาริตา เจนเข้ว่า, และเสวียน เจนเข้ว่า. (2560). การเป็นนักบริหารมืออาชีพในยุคการศึกษา 4.0. วารสารวิทยาลัย
นครราชสีมา, 11(3): 267 - 276.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี 2564. เพชรบูรณ์: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวาน
กราฟฟิค จำกัด.
- สุบัน มุขระโกษา, ศศิรดา แพงไทย, และเอกอนันต์ สมบัติสกุลกิจ. (2561). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษายุค
ไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(2): 453 - 461.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ 4 กลุ่มที่ 2. (2562). การปฏิรูปการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ:
กรณีศึกษาด้านผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 10(3): 50 - 60.
- อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุค Thailand 4.0. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2):
219 - 232.
- อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21. Journal of Modern Learning
Development, 5(6): 364 - 373.
- Izumi, L. T. (2002). They have overcome: High-Poverty, High-Performing schools in California.
California: Pacific Research Inst.
- Taff, B. C. (1998). Teacher perceptions of principal role behavior and school effectiveness. dissertation
abstracts international, 58(7): 2486.